

with dual approach: "Tile and Mosaic Layer", "Engineering Construction Installer", "Road Builder", "Drywall Builder", "Painter", "Water Pipeline Technician", "Electric Welder".

Implementation of above-mentioned programs with dual approach is planned from the fall semester of 2019. PSD TVET contributes in Georgia to the improvement of framework conditions for Dual TVET, to the enhancement of skills and capacities of TVET teachers and in-company instructors and to fostering closer cooperation between public and private sector stakeholders. With its strong linkages to Germany, the PSD TVET Programme maintains close contact with other German and international actors, including the Donor Committee for Dual Vocational Education and Training (DC dVET).

GIZ-ის შესახებ

გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ) საერთაშორისო თანამშრომლობის სფეროში მომსახურებას მთელი მსოფლიოს მასშტაბით ახორციელებს, რომელიც მდგრად განვითარებაზე მიმართულია. GIZ-ს 50 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება აქვს სხვადასხვა სფეროში, მათ შორის, ეკონომიკური განვითარებისა და დასაქმების, ენერჯეტიკისა და გარემოს დაცვის, შვიდობისა და უსაფრთხოების მიმართულებით. GIZ-ი გერმანიის ეკონომიკური განვითარებისა და თანამშრომლობის ფედერალური სამინისტროს (BMZ) სახელით, 1990-იანი წლებიდან მხარს უჭერს სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოებს სოციალური საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნებად ჩამოყალიბებაში.

დაბეჭდილია:

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH-ის მიერ რეგისტრირებული ოფისები
 ბონი და ესბორნი
 T +49 61 96 79-0
 F +49 61 96 79-11 15
 E info@giz.de
 I www.giz.de

კერძო სექტორის განვითარება და პროფესიული განათლება სამხრეთ კავკასიაში
 რუსთაველის გამზირი №42/
 გრიბოედოვის ქუჩა №31ა
 0108 თბილისი, საქართველო
 ტელეფონი: +995 32 2201833
 ელ. ფოსტა: giz-georgia@giz.de
 ვებ გვერდი: www.giz.de

ფოტოები:

© GIZ
 დიზაინი: გვანცა მახათაძე
 GIZ პასუხისმგებელია პუბლიკაციის შინაარსზე.
 თბილისი, ოქტომბერი 2018

ABOUT GIZ

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH provides services worldwide in the field of international cooperation for sustainable development. GIZ has more than 50 years of experience in a wide variety of areas, including economic development and employment, energy and the environment, and peace and security. On behalf of the German Federal Ministry of Economic Cooperation and Development (BMZ), GIZ has been supporting the South Caucasus countries in becoming social market economies since the 1990s.

Published by:

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Registered offices
 Bonn and Eschborn
 T +49 61 96 79-0
 F +49 61 96 79-11 15
 E info@giz.de
 I www.giz.de

Private Sector Development and Technical Vocational Education and Training South Caucasus
 42 Rustaveli Ave. / 31a Griboedov Street
 0108 Tbilisi, Georgia
 T: +995 32 2201833
 E: GIZ-georgia@giz.de
 I: www.giz.de

Photo credits:

© GIZ
 Designed by: Gvantsa Makhatadze
 GIZ is responsible for the content of this publication.
 Tbilisi, October 2018
 On behalf of the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ)

დუალური პროფესიული განათლება

Dual TVET

რა არის პროფესიული განათლება (TVET)?

რამდენიმე წელია პროფესიული განათლება ფართო საერთაშორისო ინტერესს იწვევს. ბევრ ქვეყანაში იგი პერსონალური, ეკონომიკური და სოციალური შესაძლებლობებისა და უნარების განვითარების მთავარ მამოძრავებელ ძალად იქცა. პროფესიული განათლება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ახალგაზრდებისთვის შრომის ბაზარზე დამკვიდრებისა და შესაბამისი უნარების უზრუნველყოფის კუთხით, რამაც ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას ეფექტურად უნდა შეუწყოს ხელი.

„UNESCO“-ს განმარტებით, პროფესიული განათლება „განათლების, სწავლებისა და უნარების განვითარებისგან შედგება და იგი მრავალ სხვადასხვა პროფესიას, წარმოების მიმართულებას, მომსახურებას და შემოსავლის წყაროს ეხება. პროფესიული განათლება ასევე უნარების ფართო სპექტრის ეროვნულ და ადგილობრივ მდგომარეობასთან მორგებას გულისხმობს.“

დუალური პროფესიული განათლება (Dual TVET)

დუალური პროფესიული განათლება პროფესიული განათლების განსაკუთრებული ფორმაა, რომელიც პასუხობს შრომის ბაზრის საჭიროებებს და მას სახელმწიფო, ბიზნეს სექტორი და სამოქალაქო საზოგადოება ერთობლივად აყალიბებს. დუალური პროფესიული განათლების ერთ-ერთი მთავარი პრინციპია თეორიული ცოდნისა და პრაქტიკული უნარების ორი ტიპის სასწავლო გარემოში შექმნა, ძირითადად, ესენია კომპანია და პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულება. დუალური მიდგომით პროფესიული განათლების განსახორციელებლად ბიზნეს სექტორი აქტიურად არის ჩართული დუალური პროფესიული განათლების პროგრამების დაგეგმვაში, განხორციელებაში, კონტროლსა და ხარისხის უზრუნველყოფაში.

დუალური პროფესიული განათლების უპირატესობები

დუალური პროფესიული განათლების სისტემა მაღალკვალიფიციურ, მოქნილ, მოტივირებულ და ინოვაციურ კადრებს ქმნის, რომელსაც მიმდინარე და მომავალ გამოწვევებთან გამკლავება შეუძლია. გარდა უნარების შექმნაზე ფოკუსირებისა, ეს სისტემა მოიცავს ცოდნა-გამოცდილების ფართო სპექტრს. იგი არა მხოლოდ სხვადასხვა სექტორებში კონკრეტული საწარმოების მხრიდან გარკვეულ კვალიფიკაციებზე არსებულ მოკლევადიან მოთხოვნას აკმაყოფილებს, არამედ მცირე ბომის საწარმოებსაც და მთლიანად ეკონომიკას მომავალ გამოწვევებთან გამკლავების საშუალებას აძლევს.

კავშირი დუალურ ტექნიკურ და პროფესიულ განათლებასა და სამუშაოზე დაფუძნებულ სწავლებას შორის

სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლება საგანმანათლებლო მიდგომაა, რომე-ლიც სასწავლო პროცესში თეორიულ ცოდნას და პრაქტიკულ გამოცდილებას აერთიანებს. სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების ფორმებია: პრაქტიკა, სტა-ჟირება, სიმულაციები, და ა.შ. სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების ყველაზე განვითარებულ ფორმას დუალური პროფესიული განათლება წარმოად-გენს (იხილეთ ზემოთ), რომელიც სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების სხვა ფორმებში არ უნდა აგვერიოს, რადგან დუალური პროფესიული განათლება სახელმწიფოს, ბიზნეს სექტორსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის სის-ტემურ თანამშრომლობას მოითხოვს და გაცილებით უფრო კომპლექსურია, ვიდრე სასწავლო პროცესის დიზაინი, როგორც სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების სხვა ფორმების შემთხვევაში.

დუალური პროფესიული განათლების წარმატების განმსაზღვრელი მთავარი ფაქტორები

გერმანიაშ, ლიხტენშტაინშია, ავსტრიაშ და შვეიცარიაშ შექმნეს დუალური პროფესიული განათლების დონორთა კომისია (DC dVET). აღნიშნული კომი-სია განმარტავს სიტყვის „დუალური“ მნიშვნელობას და ხსნის, თუ რა შემთ-ხვევებში შეიძლება იქნას დუალური მიდგომები და პრინციპები წარმატებით გამოყენებული.

დუალური პროფესიული განათლების დონორთა კომისია[∗] ასახელებს იშ ძირითად ფაქტორებს, რომელიც დუალური პროფესიული განათლების წარ-მატებას განაპირობებს, ესენია:

- სწავლა ორ სხვადასხვა გარემოში**

როგორც საგანმანათლებლო დაწესებულებაში, ისე რეალურ სამუშაო გა-რემოში სწავლისას სტუდენტები არა მხოლოდ მნიშვნელოვან ტექნიკურ და სოციალურ უნარებს იძენენ, არამედ ისინი ამ უნარების პრაქტიკაში გამოყე-ნებასაც სწავლობენ.

- კერძო სექტორის როლი**

სახელმწიფოს და კერძო სექტორის ერთობლივი პასუხისმგებლობა უზ-რუნველყოფს კერძო სექტორის სისტემურ ჩართულობას ისეთ საკითხებში, როგორცაა: საჭირო კვალიფიკაციების იდენტიფიცირება, სასწავლო პროგ-რამების შემუშავება და განხორციელება, გამოცდების ორგანიზება, კოორდი-ნირება და დაფინანსება.

- სტანდარტების სოციალური აღიარება**

საზოგადოების მიერ დუალური პროფესიული განათლების და მისი სერ-ტიფიკატების აღიარება მისი მიმზიდველობის და წარმატების მნიშვნელოვანი ფაქტორია. ეს აღიარება მჭიდრო კავშირშია განათლების მაღალ ხარისხთან და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობასთან.

- ერთობლივი დაფინანსება**

სოციალურ პარტნიორებს, განსაკუთრებით, კომპანიებს და მათ წარმო-მადგენლებს, დუალური პროფესიული განათლების სისტემაში წამყვანი როლი აქვთ. ეს ასახულია დუალური პროფესიული განათლების დაფინანსების სტრუქ-ტურაშიც, რაც თანადაფინანსებაში გამოიხატება: ის კომპანიები, სადაც პროფე-

სიული სტუდენტის სწავლება ხორციელდება, უზრუნველყოფენ სწავლების გან-ხორციელებას საწარმოში და პროფესიულ სტუდენტებს ანაზღაურებას უხდიან; სახელმწიფო კი პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს აფინანსებს.

- TVET-ის სპეციალისტების კვალიფიკაცია**

მაღალკვალიფიციური ინსტრუქტორები, კოლეგების მენეჯერები და პე-დაგოგები სათანადოდ აღჭურვილ კოლეჯებსა და სასწავლო საწარმოებთან ერთად ხელს უწყობენ დუალური პროფესიული განათლების სისტემის წარმა-ტებას და მათ მიმზიდველობას.

- ფართო ამოცანები**

კარგად აწყობილი დუალური პროფესიული განათლების სისტემა შემდეგ ამოცანებს მოიცავს:

- ეკონომიკური ამოცანები: პროდუქტიულობა, კონკურენტუნარიანობა და ხარისხი;
- სოციალური ამოცანები: განათლება და სოციალური ინტეგრაცია;
- ინდივიდუალური ამოცანები: დასაქმება და შემოსავალი, მობილურობა, პერსონალური განვითარება და კარიერა.

პროგრამის „კერძო სექტორის განვითარება და პროფესიული განათლება სამხრეთ კავკასიაში“ შესახებ

„კერძო სექტორის განვითარებისა და პროფესიული განათლების პროგ-რამა სამხრეთ კავკასიაში“ (PSD TVET) საქართველოს, აზერბაიჯანისა და სომხეთის შესაბამისი სამინისტროებისა და გერმანიის ეკონომიკური თანამშ-რომლობისა და განვითარების ფედერალური სამინისტროს (BMZ) სახელით და დაფინანსებით მოქმედი გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH მიერ ხორციელდება. გარდა ამისა, პროგრამა დამატებით დაფინანსებას ევროკავშირისგანაც იღებს.

PSD TVET-ის საქმიანობა პროფესიული განათლების არსებული სისტემის რეფორმირებაზეა მიმართული, რაც დასაქმებისთვის რელევანტურ სექტო-რებში (მაგალითად, ღვინო, ტურიზმი, მშენებლობა, ინფორმაციულ–საკომუნი-კაციო ტექნოლოგიები, ტრანსპორტი და ლოჯისტიკა) დუალური პროფესიული განათლების ელემენტების დანერგვით უნდა მოხდეს. ამის კარგი მაგალითებია შემდეგი პროფესიული პროგრამები, რომლებიც საქართველოში დუალური მიდგომით უკვე ხორციელდება: „მევენახე–მელვინე“, „სასტუმრო საქმის სპე-ციალისტი“, „სარესტორნო საქმის სპეციალისტი“, „მზარეული“ და „კონდიტე-რი“. ასევე, 2018 წლის შემოდგომის სემესტრიდან მშენებლობის სექტორში დუ-ალური მიდგომით დაემატა შემდეგი სასწავლო პროგრამები: „მშენებლობის წარმოება/იატაკისა და ფილის სამუშაოები“, „სამშენებლო კონსტრუქციების მოწყობა“, „საავტომობილო გზების მშენებლობა“, „მშენებლობის წარმოება/თაბაშირ-მუყაოს კონსტრუქციების მონტაჟი“, „მშენებლობის წარმოება/სამ-ლებრო სამუშაოები“, „წყალმომარაგების სისტემები“, „ელექტრო შედულება“.

გემოთხსენებულ სხვა სექტორებში დუალური მიდგომით პროფესიული გა-ნათლების პროგრამების განხორციელება იგეგმება 2019 წლის შემოდგომიდან. PSD TVET-ს თავისი წვლილი შეაქვს საქართველოში დუალური პროფესიული განათლების ზოგადი მდგომარეობის გაუმჯობესებაში, პროფესიული განათ-ლების მასწავლებელთა და კომპანიებში დასაქმებული ინსტრუქტორების უნა-რებისა და შესაძლებლობების განვითარებაში და სახელმწიფო და კერძო სექ-ტორს შორის უფრო მჭიდრო თანამშრომლობის ხელშეწყობაში. გერმანიასთან არსებული თანამშრომლობის გარდა, PSD TVET-ი სხვა გერმანულ და საერთა-შორისო ორგანიზაციებთან, მათ შორის, დუალური პროფესიული განათლების დონორთა კომისიასთან მჭიდრო კავშირს ინარჩუნებს.

WHAT IS TECHNICAL VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING (TVET)?

In the past several years, TVET has attracted broad international inter-est, becoming a key vehicle for advancing personal, economic and social capacities and skills in many countries. TVET also plays an important role in enabling young people to enter the labour market and in ensuring that the right skills are available to effectively support the country’s economic development.

TVET is, according to UNESCO, understood “as comprising education, training and skills development relating to a wide range of occupation- al elds, production, services and livelihoods. TVET also includes a wide range of skills development opportunities attuned to national and local contexts”.

DUAL TVET

Dual TVET is a speci c form of TVET that is particularly responsive to the job market and is jointly designed by the state, the business sector and civil society. One of the basic principles of Dual TVET is the learning of theory and practice in two learning locations, mostly a company and a vocational school. To achieve such dual cooperation modality in training provision, the business sector is systematically involved in planning, control, implementa- tion, and quality assurance of dual TVET measures.

ADVANTAGES OF DUAL TVET

A Dual TVET system produces a highly skilled, exible, mobile, and in- novative workforce capable of mastering current and future challenges. In- stead of focusing on skills alone they cover broad areas of expertise. They not only address short-term demand for the quali cations needed by specifi- c enterprises in certain sectors but also empower small enterprises and the economy as a whole to deal with future challenges.

THE RELATION OF DUAL TVET AND WORK-BASED LEARNING (WBL)

Work-based learning is foremost a learning concept that integrates the- oretical knowledge with hands-on experiences in learning processes. Among typical WBL approaches are internships, traineeships, on-site labs, junior or practice rms, simulations, etc. The most advanced form of a WBL approach is Dual TVET (see above). However, as Dual TVET is concerned with a sys- temic cooperation between state, business sector and civil society, and thus goes much beyond the design of learning processes, most WBL approaches are not to be confused with Dual TVET.

KEY SUCCESS FACTORS OF DUAL TVET

“Germany, Liechtenstein, Austria and Switzerland established the Donor Committee (DC) for dual Vocational Education and Training – DC dVET. The DC dVET demonstrates what it understands by “dual” and in which contexts dual approaches and principles can be successfully used.”

The Donor Committee for Dual Vocational Education and Training (DC dVET)* identi es the following aspects as key success factors of dual TVET:

- Learning in Alternation**

By learning in the *classroom as well as in a professional setting*, trainees not only gain valuable technical and social skills, they also learn to imple- ment these skills in practice.

- Role of the Private Sector**

Joint responsibility of the state and private sector partners ensures the systematic involvement of the private sector in the development of occu- pational pro les and curricula, the training delivery, examinations, steering and nancing of VET.

- Social Recognition of Standards**

Societal *recognition* of dual VET and its certi cates is an important ele- ment of its attractiveness and success. It is closely connected to quality and opportunities for further education.

- Joint Financing**

Social partners, especially companies and their branch of ces, are the owners of the apprenticeship. This is also re ected in the nancing structure which is characterized *through co- nancing*: Firms where apprentices are trained nance the training structures in the company and pay remuneration to the apprentice; the government funds the vocational schools.

- Quali cation of TVET Personnel**

TVET school managers, teachers and highly quali ed instructors in addi- tion to well-equipped TVET schools and training facilities contribute to the success of Dual TVET systems and their attractiveness.

- Broad Objectives**

A well-functioning VET system comprises the following objectives:

- Economic objectives***: productivity, competitiveness, and quality.
- Social objectives***: education and social integration.
- Individual objectives***: employment and income, mobility, personal devel- opment, and career.

ABOUT THE PSD TVET PROGRAMME

The Programme Private Sector Development and Technical Vocational Ed- ucation and Training South Caucasus (PSD TVET) is being implemented by the responsible Ministries of Georgia, Azerbaijan and Armenia and the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, acting on behalf of the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ). The programme is additionally co- nanced by the European Union.

The PSD TVET Programme is concerned with the reform of the cur- rent TVET system by introducing elements of dual education and training or apprenticeship programmes in labour market–relevant sectors like con- struction, tourism, viticulture, information and communication technologies (ICT), transport and logistics. Examples include the training occupations “Winegrower and Winemaker”, “Hotel Specialist”, “Restaurant Specialist”, “Cook” and “Confectioner”. Also, from the fall semester of 2018, the fol- lowing educational programs were implemented in the construction sector

^[1] https://www.dcdualvet.org/wp-content/uploads/DCdVET_Mutual_Understanding_and_Principles_final.pdf

^[2] https://www.dcdualvet.org/wp-content/uploads/DCdVET_Mutual_Understanding_and_Principles_final.pdf